

1. PMĮ 5 straipsnio 3 dalies naujos redakcijos ir jos apibendrinto paaiškinimo (komentarų) projektas.

„3. Šio straipsnio 2 dalies nuostatos netaikomos, kai šioje dalyje nurodytų susijusių vienetų bendras vidutinis sąrašuose esančių darbuotojų skaičius viršija 10 žmonių ir (arba) mokestinio laikotarpio bendros pajamos viršija 300 000 eurų:

(pagal 2018 m. gegužės 24 d. įstatymo Nr. XIII-1187 redakciją; taikoma apskaičiuojant 2019 metais prasidėjusio ir vėlesnių mokestinių laikotarpių apmokestinamąjį pelną)

(pagal 2020 m. gruodžio 3 d. įstatymo Nr. XIV-39 redakciją; taikoma apskaičiuojant 2021 metais prasidėjusio ir vėlesnių mokestinių laikotarpių apmokestinamąjį pelną)

Komentaras

Pagal šios dalies nuostatas, PMĮ 5 str. 2 dalyje nustatytas lengvatinis 5 proc. arba 0 proc. (pirmąjį mokestinį laikotarpį) pelno mokesčio tarifas netaikomas, kai PMĮ 5 str. 3 d. 1-4 punktuose nurodytų susijusių vienetų bendras vidutinis sąrašuose esančių darbuotojų skaičius ir **(arba)** bendros mokestinio laikotarpio pajamos viršija PMĮ 5 str. 2 dalyje nustatytus apribojimus, t. y. 10 darbuotojų ir **(arba)** 300 000 eurų pajamų.

1) vienetams (individualioms (personalinėms) įmonėms), kurių dalyvis ar jo šeimos nariai yra ir kitų vienetų (individualių (personalinių) įmonių) dalyviai;

Komentaras

1. Ši punkto nuostata taikoma toms individualioms įmonėms, kurių savininkai ar jų šeimos nariai yra ir kitų individualių įmonių savininkai ir jeigu šių individualių įmonių bendras vidutinis sąrašuose esančių darbuotojų skaičius ir **(arba)** bendros mokestinio laikotarpio pajamos viršija PMĮ 5 str. 2 dalyje nustatytus apribojimus, t. y. 10 darbuotojų ir **(arba)** 300 000 eurų pajamų. Tokios individualios įmonės, kurių savininkai ar jų šeimos nariai yra ir kitų individualių įmonių savininkai ~~ir~~ **bei** bendras šių individualių įmonių vidutinis sąrašuose esančių darbuotojų skaičius ~~bei~~ **ir (arba)** šių įmonių bendros mokestinio laikotarpio pajamos viršija nustatytus dydžius, t. y. 10 darbuotojų ir **(arba)** 300 000 eurų pajamų, negali apmokestinamojo pelno apmokestinti taikant PMĮ 5 str. 2 dalyje nustatytą lengvatinį 5 proc. arba 0 proc. (pirmąjį mokestinį laikotarpį) pelno mokesčio tarifą.

2. PMĮ nenustatyta šeimos narių sąvoka, todėl šiuo atveju pagal PMĮ 2 str. 41 dalį reikia vadovautis Civiliniu kodeksu. Civilinio kodekso trečiojoje knygoje „Šeimos teisė“ nėra bendro šeimos narių sąvokos apibrėžimo, todėl šiuo atveju būtina atsižvelgti į teisinio reguliavimo tikslą ir reguliuojamų santykių ypatumus, nustatančius nario ryšį su šeima. Apibrėžiant dalyvio šeimos narius yra privalomos tokios sąlygos: giminystės ryšys ir (arba) gyvenimas kartu su dalyviu ir bendro ūkio tvarkymas. Atsižvelgiant į tai, dalyvio šeimos narys yra kartu gyvenantis sutuoktinis (sugyventinis), jų vaikai, pilnamečių vaikų sutuoktiniai (sugyventiniai), tėvai, vaikaičiai, jei jie kartu gyvena ir turi bendrą ūkį.

3. PMĮ 2 str. 6 dalyje nustatyta vieneto dalyvio sąvoka. Vieneto dalyvis apibrėžiamas kaip asmuo, kuris turi nuosavybės teisę į vieneto turtą, arba asmuo, kuris neišsaugo nuosavybės teisių į vieneto turtą, bet įgyja prievolinių teisių ir (arba) pareigų, susijusių su vienetu.

1 pavyzdys

Individualios įmonės X savininko žmona turi individualią įmonę Y, ji yra tos įmonės savininkė. Individualios įmonės X ~~2019~~ **2021** mokestinių metų pajamos sudaro ~~180 000~~ **120 000** Eur ir vidutinis sąrašuose esančių darbuotojų skaičius yra ~~8~~ **2,13** darbuotojai, o individualios įmonės Y ~~2019~~ **2021** mokestinių metų pajamos - 150 000 Eur ir vidutinis sąrašuose esančių darbuotojų skaičius – ~~5~~ **8,46** darbuotojai. Bendras šių individualių įmonių ~~2019~~ **2021** mokestinių metų vidutinis sąrašuose esančių darbuotojų skaičius – ~~13~~ **10,59**, t. y. **11** darbuotojų ir bendros mokestinio laikotarpio pajamos – ~~330 000~~ **270 000** Eur.

Atsižvelgiant į tai, kad šių individualių įmonių bendras vidutinis sąrašuose esančių darbuotojų skaičius ir bendros mokestinio laikotarpio pajamos viršija PMĮ 5 str. 2 dalyje nustatytą apribojimą, t. y. 10 darbuotojų ir ~~300 000 eurų pajamų~~, apmokestinamos ~~2019~~ **2021** mokestinių metų apmokestinamąjį pelną, šios įmonės negali taikyti PMĮ 5 str. 2 dalyje nustatyto lengvatinio pelno mokesčio tarifo. Apmokestinamajam pelnui turi būti taikomas 15 proc. pelno mokesčio tarifas.

2 pavyzdys

Individualios įmonės X ~~2019~~ **2021** mokestinių metų pajamos - 150 000 Eur, vidutinis sąrašuose esančių darbuotojų skaičius – 5 darbuotojai. Įmonės X savininko žmona turi individualią įmonę Y ir yra šios įmonės savininkė. Šios įmonės Y ~~2019~~ **2021** mokestinių metų pajamos - 100 000 Eur, vidutinis sąrašuose esančių darbuotojų skaičius – 3 darbuotojai. Bendras šių individualių įmonių ~~2019~~ **2021** mokestinių metų vidutinis sąrašuose esančių darbuotojų skaičius – 8 darbuotojai ir bendros mokestinio laikotarpio pajamos – 250 000 Eur.

Atsižvelgiant į tai, kad šių įmonių bendros pajamos ir darbuotojų skaičius neviršija PMĮ 5 str. 2 dalyje nustatytą apribojimą, t. y. 10 darbuotojų ir 300 000 Eur mokestinio laikotarpio pajamų, apmokestinamos ~~2019~~ **2021** metų apmokestinamąjį pelną, šios įmonės galės taikyti PMĮ 5 str. 2 dalyje nustatytą lengvatinį pelno mokesčio tarifą.

2) vienetais (individualioms (personalinėms) įmonėms), kurių dalyvis ir (arba) jo šeimos nariai paskutinę mokestinio laikotarpio dieną valdo daugiau kaip 50 procentų akcijų (dalių, pajų) kituose vienetuose, ir vienetais, kuriuose vieneto (individualios (personalinės) įmonės) dalyvis ir (arba) jo šeimos nariai paskutinę mokestinio laikotarpio dieną valdo daugiau kaip 50 procentų akcijų (dalių, pajų);

Komentaras

1. Ši punkto nuostata taikoma toms individualioms įmonėms, kurių savininkas ir (arba) jo šeimos nariai paskutinę mokestinio laikotarpio dieną kitame vienete valdo daugiau kaip 50 proc. akcijų (dalių, pajų) ir jeigu šių vienetų, t. y. individualios įmonės ir vieneto, kuriame individualios įmonės savininkas ir (arba) jo šeimos nariai valdo daugiau kaip 50 proc. akcijų (dalių, pajų), bendras vidutinis sąrašuose esančių darbuotojų skaičius ir **(arba)** bendros mokestinio laikotarpio pajamos viršija PMĮ 5 str. 2 dalyje nustatytus apribojimus, t. y. 10 darbuotojų ir **(arba)** 300 000 eurų metinių pajamų.

Taip pat, ši punkto nuostata taikoma tiems vienetais, kurių daugiau kaip 50 proc. akcijų (dalių, pajų) paskutinę mokestinio laikotarpio dieną valdo individualios įmonės savininkas ir (arba) jo šeimos nariai, ~~ir bei~~ kurių bendras vidutinis sąrašuose esančių darbuotojų skaičius ir **(arba)** bendros mokestinio laikotarpio pajamos viršija PMĮ 5 str. 2 dalyje nustatytus apribojimus, t. y. 10 darbuotojų ir **(arba)** 300 000 eurų pajamų.

Vadinasi, tos individualios įmonės bei vienetai, kurių daugiau kaip 50 proc. akcijų (dalių, pajų) paskutinę mokestinio laikotarpio dieną valdo individualios įmonės savininkas ir (arba) jo šeimos nariai ~~ir bei~~ kurių bendras vidutinis sąrašuose esančių darbuotojų skaičius ~~bei ir~~ **(arba)**

bendros pajamos viršija nustatytus dydžius, negali apmokestinamojo pelno apmokestinti taikant PMĮ 5 str. 2 dalyje nustatytą lengvatinį pelno mokesčio tarifą.

1 pavyzdys

Individualios įmonės savininkui priklauso UAB X 50 proc. akcijų, likusias 50 proc. UAB X akcijų valdo kartu gyvenanti individualios įmonės savininko duktė.

UAB X ~~2019~~ **2021** mokestinių metų pajamos - 250 000 Eur, vidutinis sąrašuose esančių darbuotojų skaičius – ~~9~~ **5** darbuotojai, o individualios įmonės mokestinių metų pajamos - 150 000 Eur ir vidutinis sąrašuose esančių darbuotojų skaičius – 4 darbuotojai. Bendras šių vienetų ~~2019~~ **2021** mokestinių metų vidutinis sąrašuose esančių darbuotojų skaičius – ~~13~~ **9** darbuotojai ir bendros mokestinių metų pajamos – 400 000 Eur.

Atsižvelgiant į tai, kad šių vienetų ~~bendras vidutinis sąrašuose esančių darbuotojų skaičius ir bendros mokestinių metų pajamos viršija PMĮ 5 str. 2 dalyje nustatytą apribojimą, t. y. (10 darbuotojų ir 300 000 Eur)~~, apmokestindami ~~2019~~ **2021** mokestinių metų apmokestinamąjį pelną, šie vienetai negali taikyti PMĮ 5 str. 2 dalyje nustatyto lengvatinio pelno mokesčio tarifo. Tų metų apmokestinamajam pelnui turi būti taikomas 15 proc. pelno mokesčio tarifas.

2 pavyzdys

Individualios įmonės X savininko šeimos nariai nėra kitų individualių įmonių savininkai, tačiau pats įmonės savininkas paskutinę ~~2019~~ **2021** metų mokestinio laikotarpio dieną valdo UAB Y 55 proc. akcijų, t. y. individualios įmonės X savininko kitame vienetė turimos akcijos viršija 50 proc.

Individualios įmonės X ~~2019~~ **2021** metų mokestinio laikotarpio ~~mokestinio laikotarpio~~ pajamos 50 000 Eur ir samdomų darbuotojų įmonė neturi, o UAB Y ~~2019~~ **2021** mokestinių metų pajamos - 100 000 Eur bei vidutinis sąrašuose esančių darbuotojų skaičius – 5 darbuotojai. Bendras šių vienetų ~~2019~~ **2021** mokestinių metų vidutinis sąrašuose esančių darbuotojų skaičius – 5 darbuotojai ir bendros metinės pajamos – 150 000 Eur.

Atsižvelgiant į tai, kad individualios įmonės X ir UAB Y bendras vidutinis sąrašuose esančių darbuotojų skaičius ir bendros mokestinio laikotarpio pajamos neviršija PMĮ 5 str. 2 dalyje nustatytų apribojimų (10 darbuotojų ir 300 000 eurų metinių pajamų), apmokestindami ~~2019~~ **2021** mokestinių metų apmokestinamąjį pelną, šie vienetai gali taikyti PMĮ 5 str. 2 dalyje nustatytą lengvatinį pelno mokesčio tarifą.

3 pavyzdys

Individualios įmonės Y savininkas yra viešosios įstaigos (pelno nesiekiančios organizacijos) steigėjas ir vienintelis šios įstaigos dalininkas, t. y. individualios įmonės savininkui priklauso 100 proc. viešosios įstaigos dalininko kapitalo.

Individualios įmonės Y ~~2019~~ **2021** metų mokestinio laikotarpio pajamos 220 000 Eur ir vidutinis sąrašinis darbuotojų skaičius yra 5 darbuotojai, o viešosios įstaigos pajamos - 70 000 Eur ir vidutinis sąrašuose esančių darbuotojų skaičius – 2 darbuotojai. Bendras šių vienetų ~~2019~~ **2021** mokestinių metų vidutinis sąrašuose esančių darbuotojų skaičius – 7 darbuotojai ir bendros mokestinio laikotarpio pajamos – 290 000 Eur.

Atsižvelgiant į tai, kad ~~2019~~ **2021** metais individualios įmonės Y ir viešosios įstaigos bendras vidutinis sąrašuose esančių darbuotojų skaičius ir bendros mokestinio laikotarpio pajamos neviršija PMĮ 5 str. 2 dalyje nustatytų apribojimų, t. y. 10 darbuotojų ir 300 000 eurų metinių pajamų, šie vienetai apmokestindami ~~2019~~ **2021** mokestinių metų apmokestinamąjį pelną, gali taikyti PMĮ 5 str. 2 dalyje nustatytą lengvatinį pelno mokesčio tarifą.

3) vienetams, kuriuose tas pats dalyvis paskutinę mokestinio laikotarpio dieną valdo daugiau kaip 50 procentų akcijų (dalių, pajų);

Komentaras

1. Šio punkto nuostata taikoma tiems vienetams, kuriuose tas pats dalyvis (akcininkas, narys ar pajininkas) paskutinę mokestinio laikotarpio dieną valdo daugiau kaip 50 proc. akcijų (dalių, pajų) ~~ir~~ **bei** jeigu šių vienetų bendras vidutinis sąrašuose esančių darbuotojų skaičius ir **(arba)** bendros mokestinio laikotarpio pajamos viršija PMĮ 5 str. 2 dalyje nustatytus apribojimus, t. y. 10 darbuotojų ir **(arba)** 300 000 eurų pajamų. Vienetai, atitinkantys šią sąlygą, negali apmokestinamojo pelno apmokestinti taikant PMĮ 5 str. 2 dalyje nustatytą lengvatinį 5 procentų arba 0 proc. (pirmąjį mokestinį laikotarpį) tarifą.

1 pavyzdys

UAB X akcininkas A paskutinę ~~2019~~ **2021** metų mokestinio laikotarpio dieną valdo 52 proc. UAB X akcijų ir 60 proc. UAB Y akcijų, t. y. tas pats UAB X ir UAB Y akcininkas A valdo daugiau kaip 50 proc. akcijų.

UAB X ~~2019~~ **2021** metų mokestinio laikotarpio vidutinis sąrašuose esančių darbuotojų skaičius – 6 darbuotojai, mokestinio laikotarpio pajamos – 165 000 Eur, o UAB Y vidutinis sąrašuose esančių darbuotojų skaičius – 3 darbuotojai, mokestinio laikotarpio pajamos – 100 000 Eur. Bendras UAB X ir UAB Y ~~2019~~ **2021** mokestinių metų vidutinis sąrašuose esančių darbuotojų skaičius – 9 darbuotojai ir bendros metinės pajamos – 265 000 Eur.

Atsižvelgiant į tai, kad ~~2019~~ **2021** metais UAB X ir UAB Y bendras vidutinis sąrašuose esančių darbuotojų skaičius ir bendros mokestinio laikotarpio pajamos neviršija PMĮ 5 str. 2 dalyje nustatytų apribojimų, t. y. 10 darbuotojų ir 300 000 eurų metinių pajamų, šie vienetai apmokestinami ~~2019~~ **2021** mokestinių metų apmokestinamąjį pelną gali taikyti PMĮ 5 str. 2 dalyje nustatytą lengvatinį pelno mokesčio tarifą.

2 pavyzdys

~~2019~~ **2021** metais rugsėjo mėnesį įsteigiama mažoji bendrija, kurios nariais yra gyventojai A ir B. Įnašai į mažąją bendriją yra gyventojų A – 52 proc., o gyventojų B - 48 proc. Taip pat, gyventojas A paskutinę ~~2019~~ **2021** metų mokestinio laikotarpio dieną valdo 51 proc. UAB X akcijų.

Mažosios bendrijos ~~2019~~ **2021** metų mokestinio laikotarpio vidutinis sąrašuose esančių darbuotojų skaičius – 2 darbuotojai, pajamos – 35 000 Eur, o UAB X vidutinis sąrašuose esančių darbuotojų skaičius – 3 darbuotojai, pajamos – 40 000 Eur. Bendras mažosios bendrijos ir UAB X ~~2019~~ **2021** mokestinių metų vidutinis sąrašuose esančių darbuotojų skaičius – 5 darbuotojai ir bendros mokestinio laikotarpio pajamos – 75 000 Eur.

Atsižvelgiant į tai, kad ~~2019~~ **2021** metais mažosios bendrijos ir UAB X vidutinis sąrašuose esančių darbuotojų skaičius neviršija PMĮ 5 str. 2 dalyje nustatytų apribojimų, šie vienetai apmokestinami ~~2019~~ **2021** metų mokestinio laikotarpio apmokestinamąjį pelną gali taikyti PMĮ 5 str. 2 dalyje nustatytą lengvatinį pelno mokesčio tarifą.

3 pavyzdys

UAB A yra tikrosios ūkinės bendrijos dalyvis, kurio įnašas į tikrąją ūkinę bendriją yra 60 proc. visų įnašų sumos. UAB A paskutinę ~~2019~~ **2021** metų mokestinio laikotarpio dieną valdo 90

proc. UAB X akcijų, t. y. tas pats dalyvis, - UAB A, paskutinę mokestinio laikotarpio dieną valdo daugiau kaip 50 proc. UAB X akcijų ir tikrosios ūkinės bendrijos įnašų.

Tikrosios ūkinės bendrijos ~~2019~~ **2021** metų mokestinio laikotarpio vidutinis sąrašuose esančių darbuotojų skaičius – 3 darbuotojai, pajamos – 190 000 Eur, o UAB X vidutinis sąrašuose esančių darbuotojų skaičius – ~~45~~ darbuotojų, pajamos – 240 000 Eur. Bendras tikrosios ūkinės bendrijos ir UAB X ~~2019~~ **2021** mokestinių metų vidutinis sąrašuose esančių darbuotojų skaičius – ~~48~~ darbuotojų ir bendros mokestinio laikotarpio pajamos – 430 000 Eur.

Atsižvelgiant į tai, kad šių vienetų ~~bendras vidutinis sąrašuose esančių darbuotojų skaičius ir bendros mokestinio laikotarpio pajamos viršija PMĮ 5 str. 2 dalyje nustatytą apribojimą, t. y. 300 000 Eur~~, apmokestinant ~~2019~~ **2021** mokestinių metų apmokestinamąjį pelną, tiek tikroji ūkinė bendrija, tiek UAB X negali taikyti PMĮ 5 str. 2 dalyje nustatyto lengvatinio pelno mokesčio tarifo. Tų metų apmokestinamajam pelnui abu vienetai turi taikyti 15 proc. pelno mokesčio tarifą.

4) vienetams, kuriuose tie patys dalyviai kartu paskutinę mokestinio laikotarpio dieną valdo daugiau kaip 50 procentų akcijų (dalių, pajų).

Komentaras

1. Šio punkto nuostata taikoma tiems vienetams, kuriuose tie patys dalyviai (akcininkai, nariai ar pajininkai) paskutinę mokestinio laikotarpio dieną kartu valdo daugiau kaip 50 proc. akcijų (dalių, pajų) ~~ir bei~~ jeigu šių vienetų bendras vidutinis sąrašuose esančių darbuotojų skaičius ir **(arba)** bendros mokestinio laikotarpio pajamos viršija PMĮ 5 str. 2 dalyje nustatytus apribojimus, t. y. 10 darbuotojų ir **(arba)** 300 000 eurų pajamų. Vienetai, atitinkantys šią sąlygą, negali apmokestinamojo pelno apmokestinti, taikant PMĮ 5 str. 2 dalyje nustatytą lengvatinį 5 procentų arba 0 proc. (pirmąjį mokestinį laikotarpį) tarifą.

1 pavyzdys

UAB X du akcininkai A ir B paskutinę ~~2019~~ **2021** metų mokestinio laikotarpio dieną valdo po 30 proc. UAB X akcijų, t. y. kartu 60 proc., ir po 40 proc. UAB Y akcijų, t. y. abu akcininkai kartu paskutinę mokestinio laikotarpio dieną valdo 80 proc., ir tai sudaro daugiau kaip 50 proc. akcijų.

UAB X ~~2019~~ **2021** metų mokestinio laikotarpio vidutinis sąrašuose esančių darbuotojų skaičius – 9 darbuotojai, pajamos – ~~235 000~~ **135 000** Eur, o UAB Y vidutinis sąrašuose esančių darbuotojų skaičius – 5 darbuotojai, pajamos – 140 000 Eur. Bendras UAB X ir UAB Y ~~2019~~ **2021** mokestinių metų vidutinis sąrašuose esančių darbuotojų skaičius – 14 darbuotojų ir bendros mokestinio laikotarpio pajamos – ~~375 000~~ **275 000** Eur.

Atsižvelgiant į tai, kad šių vienetų bendras vidutinis sąrašuose esančių darbuotojų skaičius ~~ir bendros mokestinio laikotarpio pajamos viršija PMĮ 5 str. 2 dalyje nustatytą apribojimą, tiek UAB X, tiek UAB Y apmokestinamos~~ ~~2019~~ **2021** mokestinių metų apmokestinamąjį pelną negali taikyti PMĮ 5 str. 2 dalyje nustatyto lengvatinio pelno mokesčio tarifo. Tų metų apmokestinamajam pelnui turi būti taikomas 15 proc. pelno mokesčio tarifas.

2 pavyzdys

~~2019~~ **2021** metais įkuriamą mažoji bendrija. Mažoji bendrija turi du narius – gyventojus A ir B (įnašų dalys lygios – t. y. po 50 proc.). Tačiau gyventojas A kartu su gyventoju B paskutinę ~~2019~~ **2021** metų mokestinio laikotarpio dieną kartu valdo 70 proc. akcijų UAB X, t. y. abu akcininkai kartu valdo daugiau kaip 50 proc. akcijų UAB X ir jiems kartu priklauso 100 proc. mažosios bendrijos įnašų.

Atsižvelgiant į tai, kad bendras mažosios bendrijos ir UAB X 2019 2021 mokesčių metų vidutinis sąrašuose esančių darbuotojų skaičius – 9 darbuotojai ir bendros mokesčio laikotarpio pajamos – 200 000 Eur, t. y. neviršija PMĮ 5 str. 2 dalyje nustatytų apribojimų, todėl tiek mažoji bendrija, tiek UAB X 2019 2021 metų mokesčio laikotarpio apskaičiuotam apmokestinamajam pelnui gali taikyti PMĮ 5 str. 2 dalyje nustatytą lengvatinį pelno mokesčio tarifą.

3 pavyzdys

Mažoji bendrija X turi du narius gyventoją A ir B (įnašų dalys lygios – t. y. po 50 proc.), tačiau gyventojai A ir B taip pat yra mažosios bendrijos Y nariai, kurių įnašų dalys taip pat lygios – t. y. po 50 proc., t. y. gyventojai A ir B kartu paskutinę 2019 2021 metų mokesčio laikotarpio dieną valdo daugiau kaip 50 proc. mažosios bendrijos X ir mažosios bendrijos Y įnašų.

Atsižvelgiant į tai, kad bendras mažosios bendrijos X ir mažosios bendrijos Y 2019 2021 mokesčių metų vidutinis sąrašuose esančių darbuotojų skaičius – 8 darbuotojai ir bendros mokesčio laikotarpio pajamos – 250 000 Eur, t. y. neviršija PMĮ 5 str. 2 dalyje nustatytų apribojimų, todėl abi mažosios bendrijos 2019 2021 metų mokesčio laikotarpio apskaičiuotam apmokestinamajam pelnui gali taikyti PMĮ 5 str. 2 dalyje nustatytą lengvatinį pelno mokesčio tarifą.

(Pakeista pagal VMI prie FM 2019-05-14 raštą Nr. (32.42-31-1E) RM-15145)

2. PMĮ 30 straipsnio 2 dalies naujos redakcijos ir šios dalies apibendrinto paaiškinimo (komentarų) 4 punkto pakeitimo projektas:

„2. Nuostoliai dėl vertybinių popierių arba išvestinių finansinių priemonių perleidimo perkeliama į kitus mokesčius metus, tačiau dengiami tik vertybinių popierių ir (arba) išvestinių finansinių priemonių perleidimo veiklos pajamomis. Nuostoliai dėl vieneto, kuris įregistruotas ar kitaip organizuotas Europos ekonominės erdvės valstybėje arba valstybėje, su kuria sudaryta ir taikoma dvigubo apmokestinimo išvengimo sutartis, ir kuris yra pelno mokesčio arba jam tapataus mokesčio mokėtojas, akcijų perleidimo kitam vienetui arba fiziniam asmeniui, jei akcijas perleidžiantis vienetas šiame vienete ne trumpiau kaip 2 metus be pertraukų turėjo daugiau kaip 10 procentų balsus suteikiančių šio vieneto akcijų atskaitomi iš mokesčio laikotarpio apmokestinamųjų vertybinių popierių arba jei akcijos buvo perleistos šio Įstatymo 41 straipsnio 2 dalyje nurodytais reorganizavimo ar perleidimo atvejais, akcijų perleidimo kitam vienetui arba fiziniam asmeniui, jei akcijas perleidžiantis vienetas ne trumpiau kaip 3 metus be pertraukų turėjo daugiau kaip 10 procentų balsus suteikiančių šio vieneto akcijų, iš pajamų tačiau taip atskaitomų nuostolių suma negali būti didesnė už to mokesčio laikotarpio apmokestinamųjų vertybinių popierių turto vertės padidėjimo pajamų sumą, o neatskaityta tokio nuostolio suma neatskaitomi ir į kitus mokesčius metus neperkeliama. neperkeliama. Šioje dalyje nurodyta taisyklė dėl nuostolių neatskaitymo ir neperkėlimo netaikoma tuo atveju, kai akcijas perleidžiantis vienetas jas perleidžia šias akcijas išleidusiam vienetui, o į nustatytus terminus dėl akcijų turėjimo neatsižvelgiama tais atvejais, kai akcijos perleidžiamos dėl teisės aktų reikalavimų. Šioje dalyje vartojama sąvoka „akcija“ apima ir turimas teises į rizikos ir privataus kapitalo subjektų paskirstytinojo pelno dalį.

(KEISTA: 2017-12-07 įstatymu Nr. XIII-842 (nuo 2017-12-23), taikoma apskaičiuojant 2018 metais prasidėjusio ir vėlesnių mokesčių laikotarpių apmokestinamąjį pelną)

(pagal 2020 m. gruodžio 3 d. įstatymo Nr. XIV-39 redakciją; taikoma apskaičiuojant 2021 metais prasidėjusio ir vėlesnių mokesčių laikotarpių apmokestinamąjį pelną)

Komentaras

4. Pagal PMĮ 12 str. 15 punktą neapmokestinamos turto vertės padidėjimo pajamos už perleistas nustatytas sąlygas atitinkančias akcijas. Tais atvejais, kai dėl tokių akcijų perleidimo apskaičiuojami nuostoliai, ~~šiuos nuostoliusai~~ **neatskaitomi ir į kitus mokestinius metus neperkeliami.** ~~Šioje dalyje nustatyta tvarka leidžiama atskaityti iš kitų apmokestinamųjų vertybinių popierių perleidimo pajamų.~~

Šios dalies nuostatos taikomos tokia tvarka:

4.1. Iš apmokestinamųjų vertybinių popierių pajamų ~~gali būti~~ **neatskaitomi** akcijų perleidimo nuostoliai, susidarę, kai:

- perleidžiamos Lietuvos vieneto, kuris yra pelno mokesčio mokėtojas, akcijos, **arba**
- užsienio vieneto, kuris yra pelno mokesčio ar jam tapataus mokesčio mokėtojas, įregistruotas ar kitaip organizuotas Europos ekonominės erdvės valstybėje arba valstybėje, su kuria sudaryta ir taikoma dvigubo apmokestinimo išvengimo sutartis (toliau – užsienio vienetai), akcijos, **ir**
- akcijas perleidžiantis vienetas tame vienete, kurio akcijas jis perleidžia, turėjo daugiau kaip 10 proc. balsus suteikiančių akcijų ne trumpiau kaip 2 metus be pertraukų, **arba**
- **jei akcijos buvo perleistos PMĮ 41 straipsnio 2 dalyje nurodytais reorganizavimo ar perleidimo atvejais, akcijas perleidžiantis vienetas ne trumpiau kaip 3 metus be pertraukų turėjo daugiau kaip 10 procentų balsus suteikiančių šio vieneto akcijų, ir**
- akcijos perleidžiamos kitam vienetui ar fiziniam asmeniui.

Į šioje dalyje nustatytus akcijų išlaikymo terminus neatsižvelgiama tais atvejais, kai akcijos perleidžiamos dėl teisės aktų reikalavimų.

Šioje dalyje perleidžiamoms akcijoms ir tas akcijas perleidžiantiems vienetais nustatytos sąlygos yra analogiškos kaip PMĮ 12 str. 15 punkte (žiūrėkite PMĮ 12 str. 15 punkto komentarą).

~~4.2. Jei vienetui, atitinkančiam šioje dalyje nustatytas sąlygas, perleidus Lietuvos vieneto ar užsienio vieneto akcijas, apskaičiuojami nuostoliai, tai, apskaičiuojant apmokestinamąjį pelną, šie nuostoliai gali būti atskaitomi iš mokestinio laikotarpio apmokestinamųjų vertybinių popierių perleidimo pajamų. Tačiau taip atskaitomų nuostolių suma negali būti didesnė už to mokestinio laikotarpio apmokestinamųjų vertybinių popierių turto vertės padidėjimo pajamų sumą.~~

~~— Jei akcijų perleidimo nuostolių suma yra mažesnė kaip mokestinio laikotarpio apmokestinamųjų vertybinių popierių turto vertės padidėjimo pajamų suma, tai iš šių pajamų gali būti atskaitoma visa nuostolių suma.~~

~~— Jei akcijų perleidimo nuostolių suma yra didesnė kaip mokestinio laikotarpio apmokestinamųjų vertybinių popierių turto vertės padidėjimo pajamų suma, tai iš šių pajamų gali būti atskaitoma nuostolių suma lygi apmokestinamųjų vertybinių popierių turto vertės padidėjimo pajamų sumai. Likusi iš apmokestinamųjų vertybinių popierių turto vertės padidėjimo pajamų neatskaitytų nuostolių dalis į kitus mokestinius metus neperkeliamas.~~

Pavyzdys

2016 m. kovo 23 d. akcinė bendrovė „A“ (toliau - bendrovė „A“) nuosavybės teise už 800 000 Eur įsigijo 10 000 vnt. uždarnosios akcinės bendrovės „B“ (toliau - bendrovė „B“) akcijų, kurios sudarė 11 proc. šios bendrovės balsų teisę suteikiančių akcijų **ir už 100 000 Eur įsigijo 1000 vnt. uždarnosios akcinės bendrovės „C“ (toliau - bendrovė „C“) akcijų, kurios sudarė 15 proc. šios bendrovės balsų teisę suteikiančių akcijų.**

201820 m. balandžio 27 d. bendrovė „A“ pardavė visas **bendrovės „B“** akcijas už 700 000 Eur. Kadangi bendrovė „A“ ne trumpiau kaip 2 metus be pertraukų turėjo daugiau kaip 10 proc. bendrovės „B“ balsų teisę suteikiančių akcijų, todėl 100 000 Eur (700 000 Eur – 800 000 Eur) akcijų perleidimo nuostoliai galėtų būti atskaitomi iš mokesčių laikotarpiu uždirbtų apmokestinamųjų vertybinių popierių perleidimo pajamų. Tarkime, kad tais pačiais metais bendrovė „A“ pardavė kitų - trumpalaikių ir ilgalaikių vertybinių popierių, kurių pardavimo pajamos priskiriamos apmokestinamosioms pajamoms (t. y. netaikomas PMĮ 12 str. 15 punktą) ir iš tokių vertybinių popierių perleidimo apskaičiavo 80 000 Eur turto vertės padidėjimo pajamų. Apskaičiuojant bendrovės „A“ 201820 mokesčių metų apmokestinamąjį pelną, iš apmokestinamųjų vertybinių popierių turto vertės padidėjimo 80 000 Eur pajamų sumos gali būti atskaitomas 80 000 Eur nuostoliai, patirti dėl minėtų bendrovės „B“ akcijų, perleidimo. Likusi 20 000 Eur dydžio akcijų perleidimo nuostolių dalis iš pajamų neatskaitoma ir kitus mokesčius metus neperkeliami.

2021 m. sausio 10 d. bendrovė „A“ pardavė visas bendrovė „C“ akcijas už 60 000 Eur. Kadangi bendrovė „A“ ne trumpiau kaip 2 metus be pertraukų turėjo daugiau kaip 10 proc. bendrovės „C“ balsų teisę suteikiančių akcijų, todėl 40 000 Eur (100 000 Eur – 60 000 Eur) akcijų perleidimo nuostoliai iš pajamų neatskaitomi ir į kitus mokesčius metus neperkeliami. Tarkime, kad tais pačiais metais bendrovė „A“ pardavė kitų - trumpalaikių ir ilgalaikių vertybinių popierių, kurių pardavimo pajamos priskiriamos apmokestinamosioms pajamoms (t. y. netaikomas PMĮ 12 str. 15 punktą) ir iš tokių vertybinių popierių perleidimo apskaičiavo 100 000 Eur turto vertės padidėjimo pajamų. Apskaičiuojant bendrovės „A“ 2021 mokesčių metų apmokestinamąjį pelną, nuostoliai, patirti dėl minėtų bendrovės „C“ akcijų perleidimo (40 000 Eur), iš apmokestinamųjų vertybinių popierių turto vertės padidėjimo 100 000 Eur pajamų sumos neatskaitomi ir į kitus mokesčius metus neperkeliami.

4.3.2 Šioje dalyje nurodyta taisyklė dėl nuostolių neatskaitymo ir neperkėlimo netaikoma tuo atveju ~~Šios dalies nuostatos netaikomos~~, kai akcijas perleidžiantis vienetas jas perleidžia šias akcijas išleidusiam vienetai (pvz., akcinei bendrovei įsigyjantys savo akcijas, investicinei kintamojo kapitalo bendrovei jos dalyvio reikalavimu akcijas išperkant) arba akcijų anuliavimo atveju.

4.4.3 Šioje dalyje nurodyta taisyklė dėl nuostolių neatskaitymo ir neperkėlimo ~~Šios dalies nuostatos taip pat netaikomos~~ likviduojamo vieneto dalyvio nuostoliams, pripažįstamiems pagal PMĮ 45 str. 2 dalį, taip pat vieneto dalyvio nuostoliams, susidariusiems dėl akcijų anuliavimo mažinant to vieneto įstatinį kapitalą. (žr. PMĮ 45 str. 2 dalies komentarą).

4.5.4 Šioje dalyje nurodyta taisyklė dėl nuostolių neatskaitymo ir neperkėlimo ~~Šios dalies nuostatos netaikomas, perleidžiant kitų vienetų dalis ar pajus, sudarančius jų kapitalą, išskyrus atvejus, ir tais atvejais, kai perleidžiamos turimos teisės į rizikos ir privataus kapitalo subjektų paskirstytinojo pelno dalį.~~

4.6. Vienetas, norėdamas iš vertybinių popierių perleidimo pajamų atskaityti šioje dalyje nustatytą akcijų perleidimo nuostolius, turi turėti dokumentus, įrodančius, kad jis atitinka visas šioje dalyje nustatytas sąlygas.“

3. PMĮ 30 straipsnio 4 dalies naujos redakcijos ir šios dalies apibendrinto paaiškinimo (komentarą) 1 punkto pakeitimo projektas:

„4. Mokesčio laikotarpio nuostolius, išskyrus nuostolius dėl vertybinių popierių ir (arba) išvestinių finansinių priemonių perleidimo (ne finansų įstaigų) ir nuostolius dėl turto naudojimo, pardavimo ar kitokio perleidimo nuosavybėn, apskaičiuotus pagal šio Įstatymo 5 straipsnio 9 dalyje nustatytą formulę, galima perkėlinėti neribotą laikotarpį, tačiau toks perkėlimas nutraukiamas, jeigu vienetas nebėgia veiklos, dėl kurios šie nuostoliai susidarė,

išskyrus atvejus, kai vienetas veiklos nebetęsia dėl nuo jo nepriklausančių priežasčių. Šioje dalyje nurodytų perkeliamų atskaitomų mokestinių nuostolių, išskyrus mokestinius nuostolius vienetų, kurių apmokestinamasis pelnas pagal šio Įstatymo 5 straipsnio 2 dalies nuostatas apmokestinamas taikant 5 procentų mokesčio tarifą, suma negali būti didesnė kaip 70 procentų mokesčio mokėtojo mokestinio laikotarpio pajamų, apskaičiuotų iš pajamų atėmus neapmokestinamąsias pajamas, leidžiamus atskaitymus ir ribojamų dydžių leidžiamus atskaitymus, išskyrus ankstesnių metų mokestinių laikotarpių nuostolius.

(KEISTA: 2013-12-12 įstatymu Nr. XII-661 (nuo 2013-12-30), taikoma apskaičiuojant 2014 metų ir vėlesnių metų mokestinių laikotarpių pelno mokesčių)

2019-12-17, įstatymu Nr. XIII-2694 (nuo 2020-01-01)), taikoma apskaičiuojant ir deklaruojant 2020 metų ir vėlesnių mokestinių laikotarpių pelno mokesčių)

Komentaras

1. Nuo 2008 metais prasidėjusio mokestinio laikotarpio ir vėlesniais mokestiniais laikotarpiais susidariusius įprastinės veiklos nuostolius (toliau – veiklos nuostoliai), taip pat finansų įstaigų nuostolius dėl vertybinių popierių ir išvestinių finansinių priemonių (toliau – VP) perleidimo, galima perkėlinėti į kitus mokestinius laikotarpius neribotą laiką (ankstesniais mokestiniais laikotarpiais susidarę veiklos nuostoliai ir finansų įstaigų nuostoliai dėl VP perleidimo, kurių perkėlimo terminai iki 2008 m. prasidėjusio mokestinio laikotarpio nepasibaigė, vieneto pasirinkimu taip pat gali būti perkeliama į kitus mokestinius laikotarpius neribotą laiką).

Finansų įstaigos sąvoka apibrėžta Lietuvos Respublikos finansų įstaigų įstatyme (toliau – FIĮ). Pagal šį įstatymą finansų įstaiga tai – finansų įmonė arba kredito įstaiga (kaip jos apibrėžtos FIĮ). Finansų įstaigomis nelaikomi informuotiesiems investuotojams skirti kolektyvinio investavimo subjektai ir tik šiuos subjektus valdančios valdymo įmonės.

Vienetai, įskaitant finansų įstaigas, apskaičiuodami apmokestinamąjį pelną, perkeliama VP perleidimo nuostolius gali atskaityti tik iš kitais mokestiniais laikotarpiais gauto VP perleidimo pelno (žr. PMĮ 30 straipsnio 2 dalies komentarą).

Vienetai, apskaičiuodami apmokestinamąjį pelną, perkeliama nuostolius dėl turto naudojimo, pardavimo ar kitokio perleidimo nuosavybėn, apskaičiuotus pagal PMĮ 5 straipsnio 9 dalyje nustatytą formulę, gali atskaityti tik iš kitais mokestiniais laikotarpiais gauto pagal PMĮ 5 straipsnio 9 dalyje nustatytą formulę apskaičiuoto apmokestinamojo pelno (žr. PMĮ 30 straipsnio 2-1 dalies komentarą).

4. PMĮ 12 straipsnio 15 punkto apibendrinto paaiškinimo (komentarų) 13 punkto pakeitimo ir 14 punkto panaikinimo projektas (komentarų 15-17 punktus atitinkamai laikyti 14-16 punktais):

„13. Jei komentuojamame punkte nustatyta tvarka (nustatytomis sąlygomis) perleidus akcijas apskaičiuojami nuostoliai, tai, apskaičiuojant apmokestinamąjį pelną, **šie nuostoliai neatskaitomi** taikoma PMĮ 30 str. 2 dalyje numatyta tvarka (žr. PMĮ 30 str. 2 dalies komentarą).

14. Jei taikant šio punkto nuostatas mokestiniu laikotarpiu iš vieno Lietuvos ir/ar užsienio vienetų akcijų perleidimo apskaičiuojamos turto vertės padidėjimo pajamos, o iš kitų – nuostoliai (nesvarbu ar perleidžiamos akcijos to paties ar skirtingų emitentų), tai apskaičiuojamas bendras šių akcijų perleidimo rezultatas – turto vertės padidėjimo pajamos arba nuostoliai, ir atitinkamai taikomos šio punkto nuostatos arba PMĮ 30 str. 2 dalis.“